

PIŠETA IN UREJUJETA:

Lojze Košorok
in Pavla Gruden

Kar po domače ...

E, dragi moji zdomci, danes se bomo spet pomenili tako kot vam je najbolj všeč. Ne, ne bom udarila po dušnih pastirjih pred katerimi nekateri tako hinavčijo, (misleč, da tega gospodje ne vedo) da se hudiču od samega užitaka ježijo dlake celo na repu. V nebesa se ne pride z rednim obiskovanjem cerkve niti z rednimi denarnimi prispevki v.

Ne mislim meriti v nobeno posebno smer, saj je v vsakemu od nas več slabega kot dobrega. V sebi nosimo dediščino, ki nam jo je zapustilo 200.000 rodov. Zato ne pade nobena beseva v prazno. Nekje poboža, nekje udari, it tako ostane volk sit a koza cela. Seveda pa se včasih zgodi, da beseda pade mrtvo srce in v otelek mrtvane. Vendar je navzlic temu pisana beseda še najboljša komunikacijsko sredstvo.

Vidim, da sem "ga že spet polomila". Uporabila sem tujko, kar pa je v nekaterih slučajih nujno. Že sama beseda komunikacija je tako udomačena da se človek z njo znajde pa četudi nobenega drugega jezika razen materinega ne zna. Na to besedo se bo vsakdo potrudil, če drugače ne, da človeku, ki se vsled pomanjkanja znanja tudi jezikov ne znajde, najde vsaj tolmača. Sicer pa poznavanje tujk nikakor ni škodljivo. Ne samo v slovenščino ampak tudi v druge jezike manjših narodov so se vrnila številne tujke za katere še ni domačih izrazov. Toda o temu problemu danes ne bomo razpravljali. Nat to ostane za drugo priliko.

Dve osebi sta mi nam reč prijateljsko svetovali, da naj raje pišem o takšnih zadevah, ki Slovence zanimajo in, ki bi jih mogli razumeti. Po izjavi enega teh dveh celo "intelektualiziram". Sicer te besede v nobenemu slovarju ni. Kar je hotel povedati a po domače ni znal, je, da Slovence "poučujem" o stvareh, ki jih povprečni možgani ne razumejo niti žele doumeti. Nekdaj mi je nedko rekel celo, da naj "težke" stvari razpravljam na slovenski strani v angleščini, češ, da me le mladina razume. V resnici smatram, da je to žaljivka za Slovence, ker ne verujem, da so tako zaostali v znanju materinščine, da niti moje domače govorice ne

razumejo. Če pa v resnici "poučujem", kar moj namen ni, le upam, da vsaj po eno seme včasih pade v rodovitne možgane. Nemogoče mi je verjeti, da Slovenci, razen opravljanja, prepiranja, politiziranja in polnjenja kozarcev, in opolzkih šal, ničesar drugega ne razumemo.

Če jaz poučujem, kakšna sreča če bi to znala, le kaj potem počenjajo naši akademiki. ki bo morali uporabljati, če že ne 30 procentov razumna kar je sposobnost veleumnov, vsaj 10 odstotkov svojskega razuma? Toliko ga namreč uporabljujemo povprečneži.

Prepričana sem, da se mi vse to izplača pisati, ker vem, da nismo "telealci" kot mi je to rekel nekdo, ki se je smatral za intelektualca zato, ker ga je bilo sram prijeti za motiko. Strašansko napačno je misliti, da ljudje, ki razmsko delajo, ne znajo prijeti za motiko. Ob fizičnem delu se razum najbolj spočije. V resnici bi moralo človeštvo že davno postaviti spomenik onemu, ki je izumil motiko kajti z nastopom motike je svet storil velikanski korak naprej. Zato bi se morali vsi, ki si služijo kruh z motiko, otrestiti občutka manjvrednosti. Človek je prah in v prah se bo povrnil. V največ slučajih ga spremijo k zadnjemu počitku udarci motike a s pomočjo lopate najde v zemlji zadnji počitek.

Kar je človek, ki mi je rekel, da smo Slovenci "telealci", hotel reči je to, da mislimo kot teleta, oziroma, da smo zdomci telebani. Če bi bil rekel, da smo vsi ljudje telebani, bi lahko potrdila, da je imel prav. Saj ga ni človeka, ki ni včasih neroden. Nerodnost je lastnost, ki nas spremlja od vsega početka, že iz kamene dobe še predno se je začela pojavljati govornica, ki je bila bolj podobna živanskim kot človeškim glasovom.

Govorica je največji dar, ki ga je narava dala človeku, saj je najvažnejša kulturna pridobitev. Čim bogatejši je jezik, toliko bogatejša je kultura naroda in toliko širša prosvetljenost. Kadar bomo uspeli iz tujk ustvariti izraze v materinščini, se bo tudi obzorje povprečnežev razširilo.

Res je, da stremim za prosvetljenstvom človeštva, in če v to vključujem tudi

Slovence v Avstraliji, ni greh. Zavedam se, da vsi ne obvladamo angleščine, in da je številno Slovencev v Avstraliji, ki imajo priliko čitati o vsesplošnem "napredovanju" sveta v slovenščini zelo redko.

Če smo zapustili domači plot daleč za seboj ni rečeno, da nam mora razum obstati na domačem dvorišču. Danes, ko je na svetu že precej ljudi s kozmično, T.J. vesoljno zavestjo, je ne samo sramota ampak greh če ne poskušamo seči z razumom dalj od želodca. ČLOVEK NE ŽIVI SAMO OD KRUHA in ostalih telesnih

zadovoljstev. Kdor pa ni željan duševne hrane, boljše od opolzkih smešnic, ta si lahko brez možganskega truda te vrste lakoto uteši v naših pivnicah, salonih, kuhinjah in posteljah.

Celo po pornografiji lahko saže, saj mu za to ni potrebno znanje angleščine.

Tisti peščici, ki se "boji", da bom izgubila dobro število brancev, pa sporočam, da ne mislim prostituirati tih 10 odstotkov razume, ki ga še imam, da bi ščitila finančni napredek kateregakoli časopisa. Za novice o družinski skrbi drugi. Kar pa se tiče mojega imena mi je

vseeno če ga vidim v tisku ali ne. Ime še ne "dela" človeka, kakor tudi ne obleka. O človeku govore dela. Če je delo, ki ga brezplačno vršim na tem prostoru škodljivo našemu razumu, prosim, naj ta moj prostor čimprej zavzame tisti, ki ga bo znal bolj koristno uporabiti. Ne bom prav nič užaljena. Celo vesela bom. Čas, ki mi bo preostal bom znala uporabiti, brez dvoma v kakšen drug, človeštvu koristen namen. Morda celo sebi v korist.

Ni važnejšega dela na svetu kot negovanje razume in duha. Človek, ki se v tem oziru ne želi negovati, ni

vreden da živi, ker je v korist samo izkoriščevalcem človeštva. Kdor reši eno dušo, jih je rešil tisoč.

Če sem v Avstraliji sploh kaj storila za Slovence, in če sem včasih komu stopila na prste, sem to storila iz ljubezni do svojih rojakov, za katerih ugled v Avstraliji bi se moral zalagati v sak Slovenec po svojih močeh in sposobnostih. Naša stran je odprta vsakemu rojaku. Treba je le "vzeti v roke" možgane in prijeti za pero.

Bo vsaj več cvetja pred našim domom.

Pavla Gruden.

Prešernovo hišo v Vrbi bodo malo "preoblekli"

Do 21. maja, ko bo 40- letnica "narodnega spomenika" bodo obnovili fasado in dokončno uredili tudi okolico

Za nekaj časa je, kar Prešernovo rojstno hišo v Vrbi obišče na leto po 40.000 popotnikov in več, ki hočejo spoznati, kje so tekla zibel in mlada leta velikega sinu te hiše. Nekaterim pa je postala že nuja, da se v Vrbo vračajo vsakih nekaj let.

Letos pa bo hiša gotovo še bolj obiskana, saj bo 21. maja minilo štirideset let, kar je prešla iz zasebne v narodovo last ter postala naš prvi zavarovani kulturni spomenik.

Za to je imel največ zaslug F. S. Finžgar. Prijateljem arhitektom Jožetom Plečnikom sta dala idejo, da bi denar za odkup Prešernovine zbrala slovenska šolska mladina. Finžgar je bil blagajnik in tajnik stavbnega odbora za odkup hiše, ki so ga bili ustanovili v letu 1936 ali v začetku leta 1937.

V letih po vojni okoli hiše na prvi pogled niso dosti naredili, samo asfalt so položili. Zato pa je bilo veliko dela in stroškov z vzdrževanjem. Zato pa je bilo veliko dela in stroškov z vzdrževanjem. Zamenjati je bilo treba streho, dimnike, uredili so sanitarije, uredili odtok, zamenjali peč, lani so ob zid ob hiši vkomponirali staro napajalno korito iz Prešernovih časov. Leta 1971, ko je hišo prevzela v upravljanje jeseniška Kulturna skupnost, so ob cesti postavili tablo, ki pove, kdo da je bil rojen v Vrbi.

notranjost hiše v bistvu ves čas ostaja ista. Največ predmetov je takih, ki so nekoč zares bili v tej hiši, tisi, ki so jih prinesli od zunaj, da bi dopolnili opremo, pa so z območja Vrbe, Rodin in Smokuča. Tudi prevleke in prti so iz domačega platna, domače tkanje, na roke narejeni.

Niša, ki je ta čas na zunaj prav slaba videti, saj s fasade odpada omet, pa se bo za letošnji praznični dan oblekila v novo oblačilo. Obnovili bodo fasado, dokončno bodo uredili okolico, postavili na

vrhu za hišo klopi in lopo, kjer bodo otroci lahko počakali na vstop - včasih pripeljejo po štirje avtobusi hkrati, tudi več. Povečali bodo tudi sanitarije.

Osnovni problem, za katerega ni videti, da bi ga lahko prav kmalu rešili, so

parkirni prostori. Teh je toliko kot pred desetletji.

Pri vsem tem ostaja zaenkrat neizpolnjen tudi načrt, da bi v hiši našli prostor še za klubsko sobo, kjer bi se lahko včasih sešli kulturni delavci, posedali, se pomenili, kar bi bilo gotovo drugače, kot zdaj kje v gostilni.

Ted od 15. do 21. maja naj bi minil v znamenju kulture. V ta namen so na Jesnicah imenovali poseben prireditveni odbor. Program naj bi slonel predvsem na mladini, povabili pa so tudi Društvo slovenskih pisateljev, Slavistično

društvo, SAZU, vse tiste, ki so sodelovali pri odkupu hiše. Prireditve bodo pri hiši, v cerkvi sv. Marka ter v bližnji okolici.

Na sklepni slovesnosti v Prešernovi hiši bo Kulturna skupnost Jesenice podelila spominske medalje, ki jih bo izdelal kipar in medaljer Stane Dremelj, članom stavbnega odbora za odkup hiše oziroma ustanoviteljem muzeja v Prešernovi hiši.

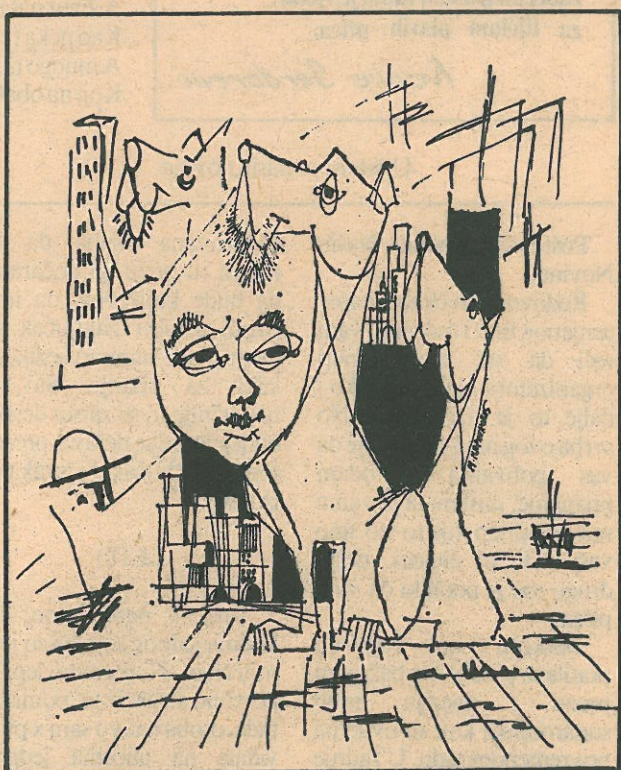
Pričakujejo, da bo prišlo 21. maja v Vrbo tudi precej tistih, ki so se na ta dan pred štiridesetimi leti podpisali na prve strani spominske knjige.

Imajo starši lahko otroke preveč radi?

V Veliki Britaniji je v teku nenavaden sodni proces - oziroma prvi proces je zaključen, razsodba je izrečena, vendar je stranka, ki je proces izgubila, vložila pritožbo. Ta stranka so starši poldrugo leto stare Mary: sodišče jim je hčerko odvzelo, jo oddalo v zavod in razsodilo, da ne smejo imeti nobenega vpliva na njeno vzgojo vse do njenega osemnajstega leta. In sicer ne zato, ker bi jo bili znevarjali, ampak nasprotno, ker so z njo ravnali preveč zaskrbljeno. Na to so socialno službo v Boltonu, v majhnem kraju blizu Manchestra, opozorili zdravniki. Punčko so namreč starši v njenem kratkem dosedanem življenju petdvajsetkrat oddali v bolnišnico popolnoma nepotrebno. V 380 dneh življenja jih je 160 prebila v bolnišnici, kjer so jo preiskovali in analizirali ter vsakokrat ugotovili, da je telesno popolnoma zdrava in sploh ne kaže simptomov, ki so jih vsakokrat navljali starši.

Vendar jih niso mogli prepričati, nasprotno: nezadovoljni z osebjem v eni bolnišnici so starši odlašali otroka v drugo pa v tretjo, iskali so neprestano novo specialiste in še zdaj pravijo, da nameravajo tako nadaljevati, dokler ne bodo popolnoma prepričani, da otrokovo zdravje ni v nevarnosti.

Sodišče je pritegnilo k obravnavi enajst strokovnjakov, ti so punčko

opazovali več mesecev (med strokovnjaki so bili tudi psihologi in pedagogi) in končno izjavili, da otrokovo telesno zdravje za zdaj sicer še ni v nevarnosti, bi pa utegnilo biti hudo ogroženo, ker ta pretirana zaskrbljenost staršev vpliva na punčko duševno uravnovešeno. Po tom poročilu strokovnjakov je sodišče razsodilo, kot smo povedali.

Razumljivo, da so se o nenavadnem primeru razpisali časopisi - samo angleški in da so odmevi v javnosti ali je bil primer male Mary res najbolj pereč v deželi, v kateri vsako leto umre približno 700 otrok

zato, ker starši z njimi kruto ravnajo ali jih skrajno zanemarjajo. Ali je res treba poseči v družino, kjer so starši

preveč skrbni, ko "družba" navadno tako dolgo premišlja, ali sme poseči v družino nasilnih staršev, da je potem prepozno za otroke? In končno, se spirašujejo nekateri, kako določiti mejo m med ljubeznijo in patologijo, ko tega še Freud ni znal?

Zanimivo je, da se, vsaj kaže tako, nihče ni vprašal, zakaj se je strokovnjakom na sodišču zdelo primerneje vzeti otroka staršem in ga oddati v zavod kot pa raziskati, zakaj so njegovi starši tako bolešno zaskrbljeni, in jim pomagati, da bi prav ravnali s punčko, ki jo imajo vendar radi.

Odgovor na knjižico

TRIBINA ČITALACA

Proživljavanja

Krvavo nebo moje patnje,
gnijezda od trnja moje propasti,
zašto bi sada patio neko
kad su to bili trenuci slasti.

Silvete moje mladosti
u jalovom raspletu sjena,
bole svojom neishranjenom tečnošću.
Ništa se ne mijenja.

Stojim na korzu i slušam
leptire, noć mili kroz probušenu
kantu, možda bi stari pjesnik
neki u ovome našao poantu.

U spletu mojih moždanih vijuga
klupko se mržnje savilo.
Kroz kosti mi hladan vjetar piri
još se nije razdanilo.

Drveće golo, nijemo bez glasa.
Slijepe su ulične lampe.
Strah se teški u grudi odvalio,
s brda noći tri ledene sante.

Drščem i stojim tik uz vrijeme,
ruže dvije krvave ljeno su
procvele, galerija lica u tendenciji
gibanja, trub neki fijaker gmizi
i zmijske nosi zvuke siktanja.

Kroz nosnice me prži vonj benzina,
zadah tijela, krvi i ruža, sjena
suncokreta na zamagljenoj čaši
u osvit zore se pruža.

Cakli se na dršci polje makova,
užarena glava sunca, pjesme
neke stare nekoliko taktova i dva
tri izmilila kukca.

Tiho štroपोče misao na mahuni svica,
žudećim glasom vapije je vjetar
za tijelom plavih ptica.

Ivanka Serdarević

Uredništvo naših novina

Svi radovi konkurišu
za 'Njegoševu nagradu'

GREŠKE

Netreba se vatat pera,
ako tude misli vode
to je isto kao kada,
čovjek s tuđom ženom ode.

Nismo djeca da neznamo
razlikovat, šta je pravo
kad se griješi, da se gubi,
jer to radi samo đavo.

Nije lijepo zanosit se
sa bogatstvom niti slavom
plemenitost više vrijedi,
jer je ona zdrava samo.

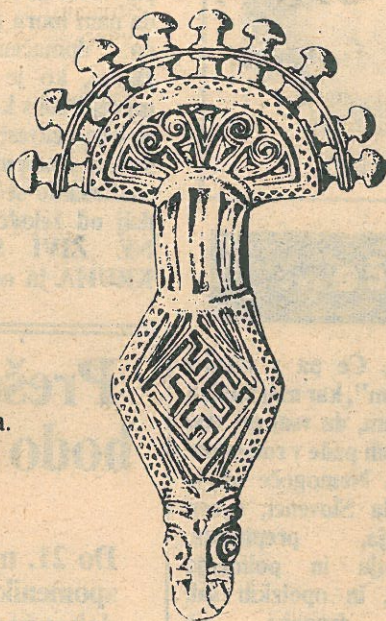
Tko počinješ greškom ići,
taj daleko neće stići.
Najlakše se zgrešiti može
oprosti mu dragi bože.

Maca Vuković

Život

Pero i sloboda,
Eto život prođe.
Tako i sloboda dođe.
A veliki si pesnik bio
Ruke si ka narodu širio.
Pomoć tuđu nisi tražio.
Eh slobodo mila!
Tvoj narod te zaslužio
Ropstvo tude nije podnosio.
Oj Crna Goro mila
Visoko si uzletila.
I živeće narod tvoj,
Čerka mila, majka domovina.
Njogošu i slobodi hvala,
Eto radost nam dala.
Godine prolaze,
Opet njemu hvala.
Što nam je slobodu dala.

Duško Prečanica.

Dok smo se voleli

Ruke od topline,
oči od vernosti,
lice od razumevanja,
kosa od početka, do sazrevanja,
razgovori od nagih noći sačinjeni
i telo od valova, što pleni, pleni...

Zubi od blagih ugriza sačinjeni
i jezik od ljubavi žedan,
što dodirne me i zagreje celog
kao plamen vatreni
iz blizine gledan,
dok toplota se njegova oseća na telu,
na usnama, obrazima, na čelu...

Dodiri od svile, u leto,
što blagi su eto,
dok brojim mnoštvo takvih milovanja,
prvo, treće, peto...

Osmesi od cveća,
od širokih poljana,
od trave, od proleća,
što tako redovno me na tebe seća.

Zagrljaji topli, nadahnuti i puni
od predaje sačinjeni,
kao da su uz planirano razmišljanje
i dugo isčekivanje bili izmišljeni.

Šetnje, od ruke u ruci,
od noge pred nogom,
od uzbukane i mirne reke,
i poljane travnate i meke,

Nagađanja od mašte sačinjena,
da imamo dete,
da ja sam muž,
a ti da si žena.

Rastanci od olova,
od kiše, od vetra, od bolova,
i samo ljubavnih,
ali teških
zbog tela i misli grešnih.

Čeda Pernjaković

MOJA RAZMIŠLJANJA

Često kada razmišljam o životu.
pa mnogo što šta, neznam, nerazumem.
K'o oblak sete, naleće na mene.
Tako bih plakala, bar plakati, umem.

Čini mi se da istine u onom nema,
Da je čovek kovač sreće svoje.
To bih dobro bilo, ali nije tako,
Jer često drugi, sudbinu nam kroje.

A život naš nosi sve dalje i dalje,
Kao neka reka, slabije il' jače,
A mnogo milosti za onoga nema,
Koji na obali ostaje i plače.

Celka Davidovic.

JEDNA SMRT

Dok je tiha zvijezda na mom nebu sjala
grlila sam nježno i uz tebe cvala,
a ti si morao poč...

I zaplaka zvijezda s plava neba rosu,
a srcem iskrenim sumnja mi se prosu,
da ti nećeš doć...

Užasnuta videh kako zvijezda pada
povijena bolom zadržtr mi nada
da ti nisi kriv...

I dok srce vjerno tvoju ljubav štuje,
preko tajnih vala kob života čuje-
nisi više živ...

Olga Sokač

NE ZOVISVITANJE

Zašto zoveš svitanje
dok je sunce mrakom zastrto
a nemir
čuvaš u kopiji uspomena
dok ti srce stenje sapeto?..

Raspleti čvorove pakosne noći
da svitanju otvoriš put!

Nahrani izgladniju zjenu
ljepotom ljiljana
dok propuštaš slatkast okus ploda
u čašu žednima
a sebi
uzmi mrvu osmjeha iz obzira..!

Ne zovi, uzaludno, svitanje prije vremena.
Uspavaj nemir negdje u kolijevci smirenja.
S vremenom vrijeme se mijenja,
noć i dan smijenja,
gotovo bez trenja..!

Tek raspleti čvorove noći
da svitanju otvoriš put!!!

Olga Sokač

BEZ OCA

Ko najmlada ne sjećam se tate,
ali njega ti zamijeni brate.
Kao dijete ponosna sam bila,
svoga brata mnogo sam volila.

Moja me je sestra njegovala,
njegovala, a njegu trebala.
I ti brate još si dijete bio,
al' si s majkom uz rame hrlio.

I druga je sestra mlada bila,
malo više od mene starija.
A kad brate ti u armiju ode,
ona majci desna ruka dođe.

Ja sam tada pravo dijete bila,
sve to skupa tad nisam shvatila.
Kao dijete nisam razumela,
da je majka u brigama bila.

Al se naša majka ponosila,
jer je dobru djecu porodila.
Ona nije osjećala muke,
dok je hranila, te nejake ruke.

Sada je nju vrijeme pregazilo,
prošlo doba, kada se raniilo.
Njena djeca, sad su sva odrasla,
sretna majka, postala je baka...

Maca Vuković

Poštovani urednici Naših
Novine,

Redovni smo čitaoci našeg
cenjenog lista i možemo vam
reći da ste dosta dobri
organizatori, nastavite tako i
dalje to je naša želja. No
svrha ovog mog pisma nije da
vas pohvalim i odam
priznanje, mislim da je vama
najveće priznanje to što smo
vaši redovni čitaoci, nešto
drugo me je potaklo da vam
pišem.

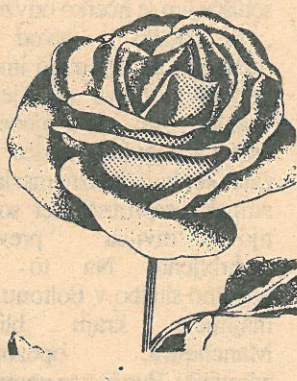
Dokora sam redovno
pratila sa posebnom pažnjom
prozu i poeziju naših
sunarodnika koji su ovde na
privremenom radu. U zadnje
vreme nestali su ti lepi
tekstovi, mislim prestali ste
da objavljujete, izuzev par
pesama. Neznam šta je pravi
razlog ili neželite da više
objavljujete to ili vam čitaoci
ne šalju te tekstove. Ja želim
da vam u ovom pismu
iznesem jedan tekst koji je
istiniti doživljaj jedne mlade
majke i supruge. Mislim ako
bi ga objavili u našem
divnom listu bila bi to divna
pouka za mnoge majke o
očeve koji su nesvesno
zavoleli osobu koju nisu
smeli da vole jer je nekom
pripadala. Ako Vi smatrate
da bi to negativno uticalo, ja
se slažem da je gluho
objavljivati. Ja nisam tako

obrazovana osoba da bi
mogla tu priču da dočaram,
da bude književna, da ima
uvod, razradu i zaključak, ali
mogu vam napisati jezikom
laika za pisanje. Što je
najvažnije to se zaista desilo,
odnosno još se dešava, prema
tome, zaključak bi svakako
izostao.

LETO

Tiho i neprimetno na
krilima jednog leta došao je u
moj život. Ni posebno lep, ni
posebno atraktivan, pomislih
tada, osoba kakvu sam x puta
vidala na ulicama jednog
milionskog grada. Neznadoh
i nepomislih tada da će biti
proleće mog života i da ću
poželeti da se utopim u
njegovim očima boje
najdubljeg okeana. Prolazi
jedno leto, tako dugo kad se
voli, leto koje mi donosi puno
maštanja i iščekivanja. Svaki
put kad se rastajemo, dok ga
gledam u magnovanju kako
dolazi, osećam tupi bol kao
da mi neko oduzima deo
mene. Bože, da li sme jedna
supruga i majka da toliko voli
osobu koja nekome pripada?
Ne, ne, nesme, ponavljam
sebi kao neumorni refren,
stotinama puta.

Prošlo je najjad i to leto i
odnelo moje neprospavane

noći. Dolazi jesen kada sve
vene i blede, pomislih možda
će i on izbledeti iz mog života
da se smiri nemir moj. Ali, ne
i dalje su dani neizmerno
dugi, dugi kao večnost a noći
puste i prazne. I jednog
majskog dana u mestu
miljama udaljenom od
Melburna našla sam se u
njegovom zagrljaju i pripala
mu celim svojim bićem. Od
tada naši dani su postali naše
noći i još uvek traju. Možda
će još dugo činiti moje
proleće ili će ga jedno leto
odneti iz mog života tiho i
neprimetno kao što je i došao.
Jer suviše smo se kasno sreli
da bi bili zauvek zajedno,
toliko kasno da smo svesni da
nije lepo graditi svoju sreću
na tuđoj nesreći.

Autor teksta se nije potpisao